

УДК 338.48/49(477:100)

DOI 10.32999/ksu2413-7391/2019-10-26

Семенко Б.В.,
аспірант кафедри країнознавства та туризму
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Значні структурні зміни, які відбулись у нашій державі за останні роки, зумовлюють необхідність досліджень готельного господарства як важливої складової частини розвитку міжнародного туризму України. У статті автором розкрито територіальний розподіл номерного фонду різних категорій. Висвітлені основні закономірності в розподілі номерним фондом на районному рівні. Проаналізована трансформація, яка відбулась в інфраструктурному забезпеченні протягом певного періоду. Розкриті чинники, які впливатимуть на подальший розвиток інфраструктурного забезпечення на районному рівні.

Ключові слова: міжнародний туризм, готельне господарство, номерний фонд, трансформація, просторовий аналіз.

Semenko B.V. INFRASTRUCTURE PROCURING OF INTERNATIONAL TOURISM OF UKRAINE

Significant structural changes that have taken place in our country in recent years, necessitate the research of the hotel industry as an important component of the development of international tourism in Ukraine. In the article the author discloses the territorial division of room inventory of the hotels of various categories. The main regularities in the distribution of room inventory of the hotels at the district level are highlighted. The transformation that took place in the infrastructure during a certain time slot was analyzed. Disclosure of the factors that will affect the further development of infrastructure at the district level. The discrepancy between the existing natural resource potential and the level of provision of room inventory of the hotels in separate administrative units is highlighted. In the article the author highlighted the importance of the level of service for the further development of hotel complexes. The author discloses the importance of system development of related industries for the further development of international tourism. Significant structural changes that have taken place in the provision of infrastructure as a result of the military conflict in the state have been established. The article states that for the further development of international tourism in some administrative units of rayon level and cities of oblast significance it is important to increase the numbering of the high and first categories. In order to gain competitive advantages in attracting international tourists to a significant number of districts it is worth both to increase the number of rooms and raise the level of service. In the article, the author emphasizes the need for clear state regulatory requirements for the further development of the hotel industry. The author pointed out the insufficient number of high and the first category room inventory of the hotels in some areas of the Kherson region to attract an additional number of international tourists by individual destinations, as a result of the redistribution of international tourist flows.

Key words: international tourism, accommodation sector, hotel rooms, transformation, spatial analysis.

Постановка проблеми. Військовий конфлікт змушує шукати шляхи для розвитку галузей господарства держави, які зможуть бути конкурентоздатними на світовому ринку. Міжнародний туризм України повинен стати одним із пріоритетних напрямків розвитку держави. У той же час залишається нерозкритим рівень інфраструктурного забезпечення міжнародного туризму України на районному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні дослідження у сфері готельного господарства розкриваються в

працях (Байлик, 2002; Бейдик, 2013; Браймер, 1995). Також здійснювались теоретичні дослідження у сфері інфраструктурного забезпечення туризму (Александрова, 2001; Котлер 2002).

Постановка завдання. Розробити карто-схеми готельного фонду, а саме номерів вищої категорії, першої категорії, другої категорії, третьої категорії на рівні адміністративних районів та міст обласного значення України. За допомогою сервісу бронювання TripAdvisor встановити територіальну диференціацію найбільш популярних готелів в Україні серед

туристів за показником рівня обслуговування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи особливість забезпечення номерним фондом вищої категорії (рис. 1), варто зазначити, що провідне місце посідає Київ. Незважаючи на наявність конкуренції та військового конфлікту в державі, на нашу думку, кількість номерів даної категорії у столиці буде збільшуватись. Варто відмітити провідні позиції міста Яремчі, яке, на відмінну від міст чорноморського узбережжя, має триваліший курортний сезон. Значні кількісні зрушення, які відбулись у даному місті (кількість номерів даної категорії зросла приблизно на 30% за останні 5 років), свідчать про подальший розвиток Яремчі як одного з найбільших центрів туризму в Західній Україні. На нашу думку, подальше зростання кількості номерів вищої категорії в Одесі буде закономірним через переорієнтацію значної кількості туристів із відпочинку в тимчасово окупованому Криму на відпочинок в інших DESTINATIONАХ Чорноморського побережжя України. Незважаючи на значний туристичний потенціал, подальше стрімке збільшення номерів вищої категорії в Одесі буде ускладнюватись відсутністю системного вирішення проблем, які наявні в інфраструктурному забезпеченні міста та агломерації в цілому. Скорочення номерного фонду вищої категорії є характерним для міста Харкова. На нашу думку, це зумовлене рядом факторів, серед яких провідне місце належить близькості лінії фронту до міста, що є відштовхуючим фактором для великих корпорацій, які розглядають можливість входження в готельний ринок України, а також ускладнює розвиток Харкова як міжнародного авіаційного вузла. Високий показник збільшення номерів вищої категорії належить Львову. Незважаючи на те, що місто має ряд великих інфраструктурних проблем, туристичний потенціал Львова як провідного вузла міжнародного туризму України все ще залишається не до кінця розкритим, тому можемо стверджувати, що номерний фонд вищої категорії в місті і надалі збільшуватиметься. Провідні позиції на Азовському узбережжі та в Україні загалом належать місту Бердянськ, кількість номерів вищої категорії в місті зросла. Це пояснюється як ускладненням відпочинку та оздоровлення на території Донецької області, де триває військовий конфлікт, так і переорієнтацією значного туристичного потоку з відпочинку в Криму на альтернативні варіанти, яким і виступає місто

Бердянськ. Трансформація інфраструктурного забезпечення в місті Краматорськ, результатом якої є стрімке зростання номерного фонду вищої категорії, може пояснюватись появою в місті органів виконавчого управління обласного рівня, що збільшило значення міста в управлінні Донецькою областю. Варто зазначити, що місто має туристичний потенціал та знаходиться поряд із містом Слов'янськ, яке виступає важливим санаторно-курортним вузлом України. Подальший розвиток готельного фонду вищої категорії в місті, в першу чергу, буде залежати від військово-політичної ситуації в регіоні.

Сьогодні на низькому рівні все ще залишається забезпечення номерним фондом усіх категорій. У північній частині Полісся, незважаючи на наявність значного природно-ресурсного потенціалу, подальший розвиток туризму буде неможливим без вирішення проблеми із достатнім інфраструктурним забезпеченням. У той же час проблема із всеохоплюючим видобутком бурштину без урахування нормативних вимог унеможливує подальший розвиток не лише туризму, але і загалом території.

Варто відмітити, що провідні місця в забезпеченні номерним фондом першої категорії належать районам, значна частина яких є складовими частинами Київської, Одеської та Львівської агломерацій. Це, зокрема, Вишгородський, Овідіопольський, Пустомитівський райони відповідно (рис. 2). Ураховуючи перерозподіл міжнародних туристичних потоків, який відбувається внаслідок тимчасової окупації АР Крим, в тому числі в Херсонську область, звертає на себе увагу низька забезпеченість регіону номерами вищої категорії та першої категорії, яка є необхідною умовою для подальшого розвитку міжнародного туризму в Херсонщині. Значні структурні зміни в готельному господарстві відбулися в місті Запоріжжя, що пов'язане, в першу чергу, з військовим конфліктом на сході держави, а також переміщенням головних офісів значної частини експортноорієнтованих підприємств, які раніше знаходились у Донецьку, до Запоріжжя, а також наявністю міжнародного авіасполучення, яке в тому числі забезпечує компанія Мотор Січ. Так, кількість номерів першої категорії в місті зросла на понад 23% за 5 років (або ж на 138 одиниць у фактичному вираженні). Можемо стверджувати, що подальший розвиток готельного господарства в місті буде відбуватись за рахунок будівництва нових

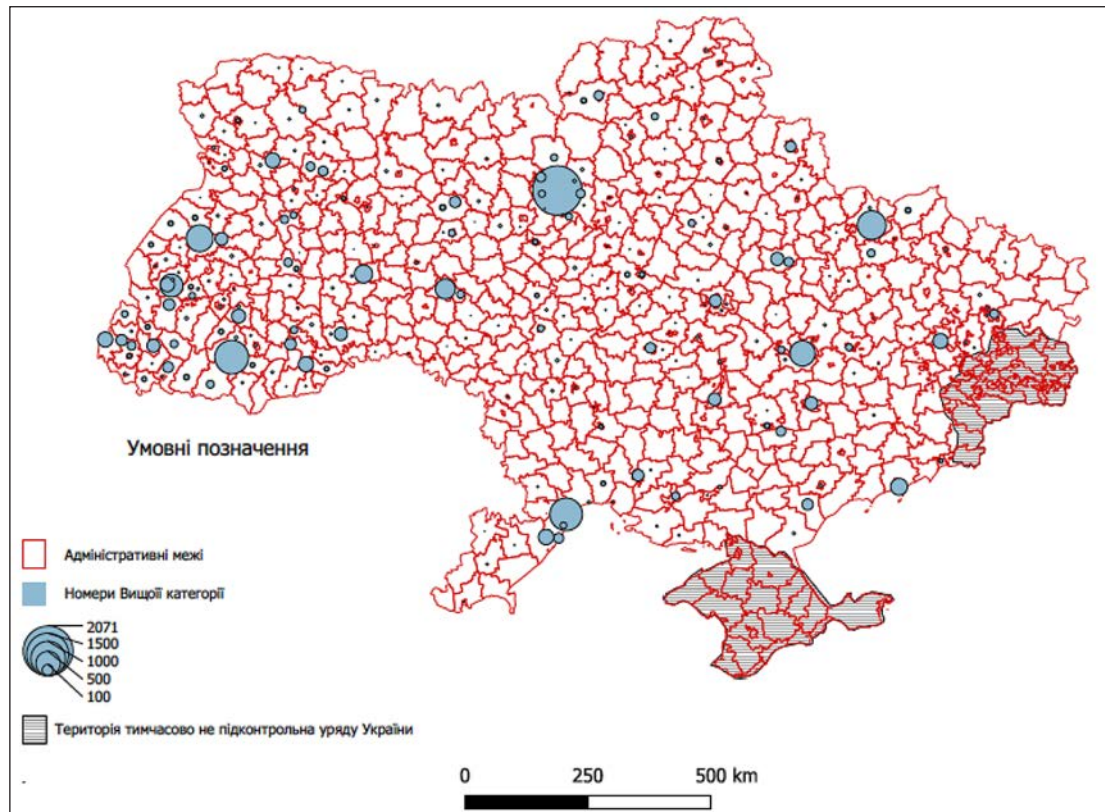

Рис. 1. Територіальний розподіл номерів Вищої категорії за 2017 р. (складено автором за даними Державної служби статистики України)

готельних комплексів із збільшенням кількості номерів переважно першого класу. Розвитку міжнародного туризму в місті також сприятиме введення в експлуатацію нового міжнародного терміналу, яке дасть змогу містові залучити нових авіаперевізників та розширити географію польотів.

Аналізуючи територіальний розподіл номерів другої категорії (рис. 3), перш за все, варто звернути увагу на низький рівень забезпечення даною категорією номерів південної частини Одеської області. Очевидно, що для подальшого розвитку міжнародного туризму першочерговими є заходи з будівництва готельних комплексів із наявністю номерів другої категорії та вищих категорій. Ураховуючи високий ресурсно-рекреаційний потенціал даної території, місцевій владі необхідно сконцентрувати зусилля на розбудові інфраструктурного забезпечення, що слугуватиме розвитком у тому числі і круїзного туризму. Ураховуючи низький рівень розвитку даної території, це слугуватиме поштовхом для створення додаткової кількості робочих місць та розвитком суміжних галузей. Варто відмітити скорочення номерів другої категорії в Києві. У порівнянні

з 2012 роком їх кількість зменшилась в абсолютному вираженні на понад 290 номерів. Також значне скорочення за 5 років, більше ніж у два рази, номерів другої категорії відбулось у місті Кам'янське. Варто звернути увагу на те, що не завжди скорочення номерів другої та третьої категорії відбувалось у процесі ліквідації закладів готельного господарства, досить часто дана категорія номерів підвищувала свій статус. Варто відмітити високий рівень забезпечення номерами другої категорії Якимівського району. Район має вихід до Азовського узбережжя, що дає значні можливості для подальшого розвитку міжнародного туризму.

Високий рівень забезпечення номерами третьої категорії (рис. 4), а також наявність значної кількості культурно історичних пам'яток створює значні умови для подальшого розвитку міжнародного туризму в Умані. На нашу думку, потребує більших інвестицій розвиток готельного господарства Скадовського району, оскільки відсутність достатньої кількості номерів вищої, першої та другої категорій ускладнює залучення іноземних туристів у район.

Очевидною перевагою світових готельних мереж у розвитку готельного сектору є ефект

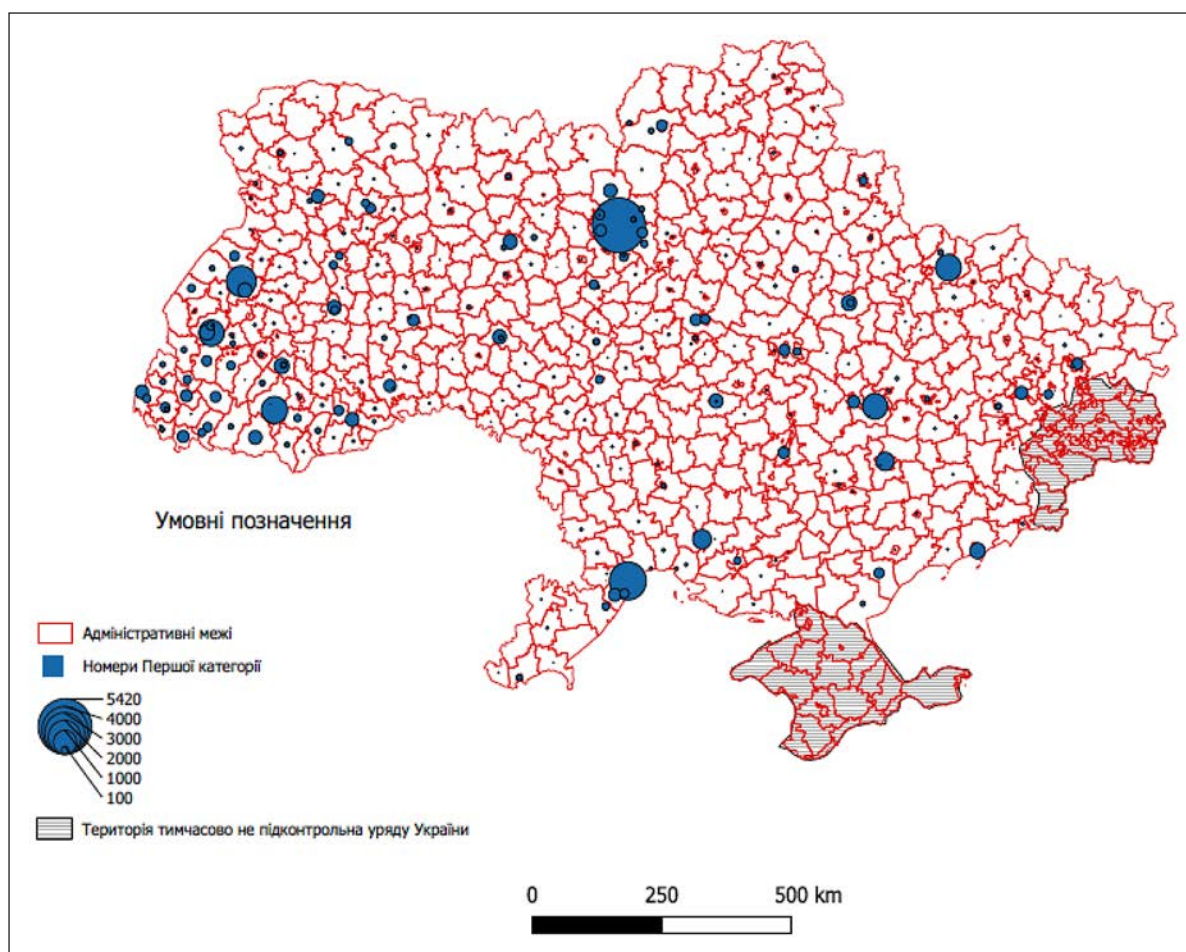

Рис. 2. Територіальний розподіл номерів першої категорії за 2017 р. (складено автором за даними Державної служби статистики України)

масштабу, який дозволяє готелям економити значну кількість ресурсів. Варто зазначити, що різниця в рівні обслуговування гостей у готелях однакового класу, які входять у світові готельні мережі, та готелях, які є самостійними одиницями в Україні, поступово скорочується, що є підтвердженням якісних змін, які відбуваються в розвитку готельного господарства України. Це стало можливим у тому числі і через бажання власників готелів отримати додаткові конкурентні переваги за рахунок найвищого рівня сервісу в готелі шляхом залучення на керівні посади працівників, які мали досвід роботи у світових готельних мережах на території України.

Відсутність чітких гарантій захисту іноземних інвестицій створює негативні прецеденти, які мають місце і в готельному господарстві: так, досі не вирішеним залишається врегулювання ситуації у смт Затока (Одеська обл.), в якому інвесторам довелося призупинити власний проект, що є недопустимим прецедентом у ситуації, коли в країні наявний

військовий конфлікт, і залучення додаткових інвестицій є часто складним. Для того, щоб у подальшому уникнути даних проблем, варто розробити чіткий план розвитку території (населеного пункту) з інвестиційними проектами, а в разі, якщо територія зацікавила багатьох інвесторів, – уважно розглянути їхні пропозиції та пріоритет надавати вітчизняному інвестору. Також неприпустимою є ситуація, коли малі вітчизняні підприємства залишають можливості для власного розвитку в регіоні внаслідок входження іноземного капіталу в останній.

Варто зазначити, що відсутність кредитів із помірними відсотковими ставками з боку держави уповільнює розвиток малих готелів, а також часто не дозволяє великими національним операторам проводити розширення та вихід на зовнішні ринки. Що, у свою чергу, робить національні готельні мережі менш конкурентоспроможними в порівнянні з іноземними холдингами.

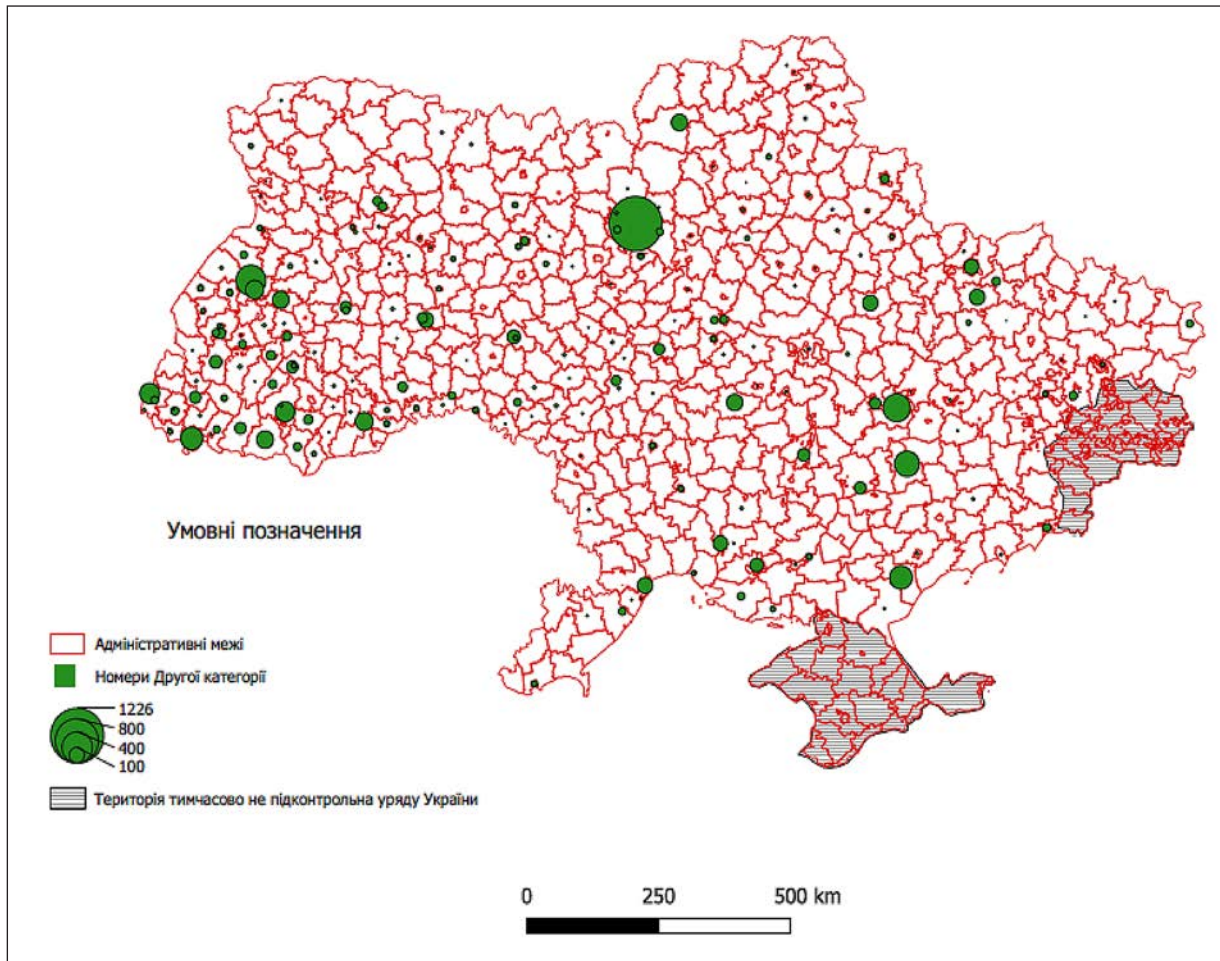

Рис. 3. Територіальний розподіл номерів Другої категорії за 2017 р. (складено автором за даними Державної служби статистики України)

Таблиця 1

Двадцять п'ять готелів України з найкращим обслуговуванням, за версією сервісу бронювання Tripadvisor за 2019 р.

1. "Frederic Koklen", Одеса	14. "Citadel Inn", Львів
2. "Харків Палац", Харків	15. "Премер Палац", Київ
3. "Опера", Київ	16. "Hilton", Київ
4. "Премер Женева", Одеса	17. "Senator Maidan", Київ
5. Готель "11 Mirrors", Київ	18. "Інтерконтиненталь", Київ
6. Готель "Швейцарський", Львів	19. "Villa Pinia", Одеса
7. Готель "Edem Resort" с. Стрілки, Львівська область.	20. "Ibis Kiev City Center", Київ
8. "Чічков" Харків	21. "Astoria", Львів
9. Готель "Леополіс", Львів	22. "Континенталь", Одеса
10. "Бристоль", Одеса	23. "Київська Русь", Східниця, Львівська область
11. "Театральний", Запоріжжя	24. "Вінтаж", Львів
12. "Айвазовський", Одеса	25. "Modern Art Hotel", Львів
13. "Готель 19", Харків	

*Складено за даними Найкращі готелі України

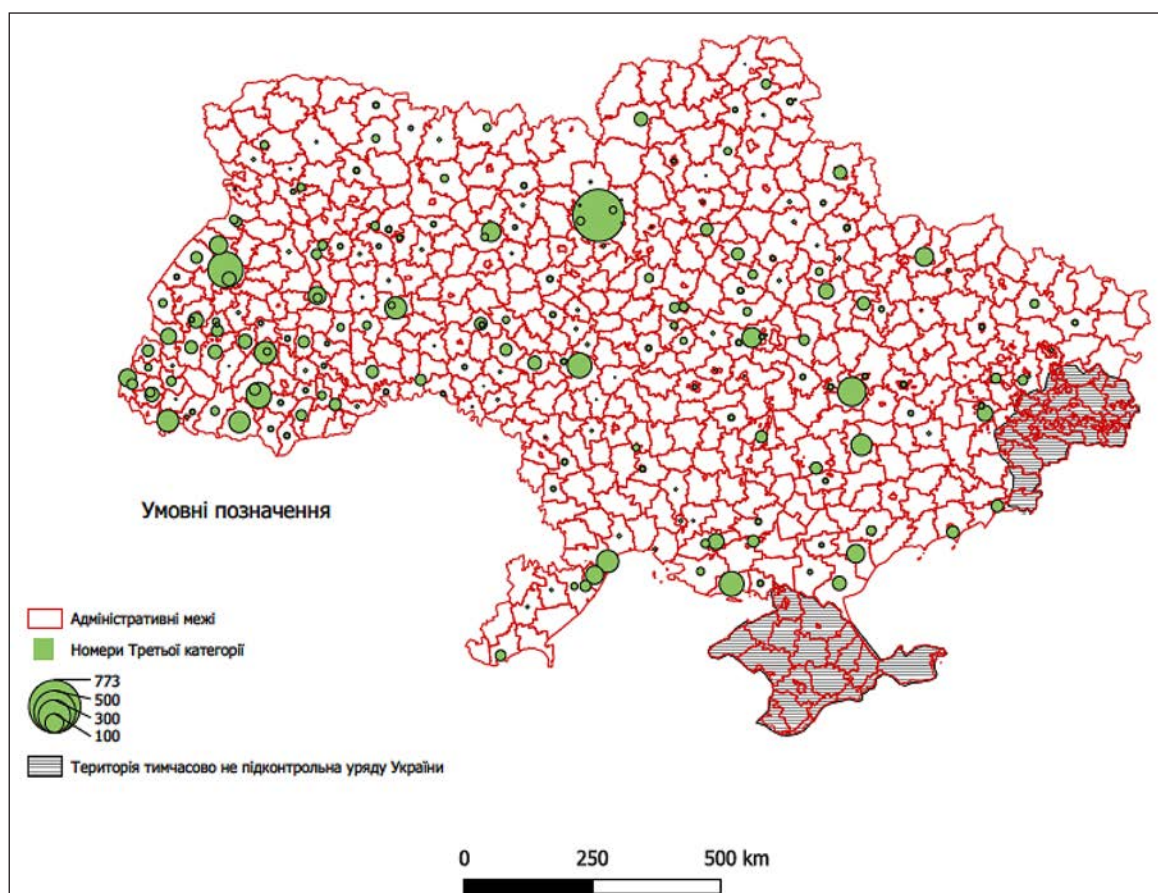

Рис. 4. Територіальний розподіл номерів Третьої категорії за 2017р. (складено автором за даними Державної служби статистики України)

Важливим питанням, яке виникло внаслідок окупації частини території нашої держави, є існування та розвиток міжнародних готельних мереж на даній території. Очевидно, що дані компанії витратили значні фінансові ресурси на придбання або будівництво готельних комплексів на тимчасово окупованій території. У той же час наша держава повинна розробити чітку стратегію дій щодо даних мереж, заклади яких досі функціонують на тимчасово окупованій території. Оскільки, з одного боку, на даній території проживають громадяни нашої держави, а з іншого боку, розвиток ВПК РФ на окупованій території є прямою загрозою нашій державі, не кажучи вже про те, що нехтування даною проблемою може призвести до погіршення репутації на міжнародному рівні.

Важливою умовою якісного управління готельними комплексами виступає високий рівень комунікації між персоналом та гостями. Представлений перелік найкращих готелів за рівнем обслуговування (Табл. 1), який складений на основі відгуків гостей, виступає важли-

вим фактором для іноземних туристів під час прийняття рішення щодо бронювання в готелі.

Як видно з табл. 1, Одеса представлена значною кількістю готелів із найвищим рівнем обслуговування. Також важливим досягненням готельного господарства є наявність серед лідерів готелів, які не входять до міжнародних готельних мереж. Очевидним є те, що міжнародні туристи й надалі обов'язково враховуватимуть фактор якості обслуговування, особливо якщо це буде перше планування подорожі.

Висновки:

- розроблено ряд картосхем готельного фонду, а саме номерів вищої категорії, першої категорії, другої категорії, третьої категорії на рівні адміністративних районів та міст обласного значення України;

- на основі аналізу змін, які відбулись, проаналізовано процес трансформації в інфраструктурному забезпеченні міжнародного туризму України;

- за допомогою сервісу бронювання TripAdvisor висвітлено територіальну диференціацію найбільш популярних готелів в Україні

серед туристів за показником рівня обслуговування;

– висвітлено територіальні відмінності між рівнем забезпечення номерним фондом різних категорій;

– проаналізовані фактори, які впливають на розвиток інфраструктурного забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Александрова, А.Ю. (2001). Міжнародний туризм : підручник. Допомога для вузів. Москва : Аспект Пресс. [Aleksandrova, A. Yu. (2001). International Tourism: Textbook. help for Higher education Moscow : Aspect Press].

2. Байлик, С.И. (2002). Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание. Киев : ВИРА-Р. [Baylik, S.I. (2002). Hotel industry. Organization, management, service. Kiev : VIRA-R].

3. Бейдик, О.О., Новосад, Н.О. (2013). Унікальна Україна: географія та ресурси туризму :

навч. посіб. Київ : Альтерпрес. [Beydyk, O.O., Novosad, N.O. (2013). Unique Ukraine: Geography and Resources tourism: teach manual Kyiv : Alterpres].

4. Браймер, Р.А. (1995). Основи керування в індустрії гостинності (пер. з англ.). Москва : Аспект Пресс. [Braumer, R.A. (1995). Fundamentals of Management in the hospitality industry (English version). Moscow : Aspect Press].

5. Державна служба статистики України. doi : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 6.05.2019) [State Statistics Service of Ukraine. doi : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 6.05.2019)].

6. Котлер, Ф., Боуэн, Дж., Мейкенз, Дж. (2002). Гостеприимство. Туризм. Москва: ЮНИТИ – ДАНА. [Kotler, F., Bowen, J., Meikenz, J. (2002). Hospitality Tourism. Moscow : UNITI – DANA].

7. Найкращі готелі України. doi : <https://www.tripadvisor.ru> (дата звернення : 14.04.2019) [The best hotels in Ukraine. doi : <https://www.tripadvisor.ru> (дата звернення: 14.04.2019)].

Стаття надійшла до редакції 31.05.2019